

KUPUJTE VOJNE BONDE!

STEV. (NO.) 30

CHICAGO, ILL., PETEK, 12. FEBRUARJA — FRIDA Y, FEBRUARY 12, 1943

LETNIK (VOL.) LII.

Zviševanje plač ustavljeno - 48 urni teden delno uveden

BYRNES OPOZARJAL NA POTREBO SKROMNOSTI

Gospodarski direktor povdarjal, da se zaradi nevarnosti inflacije plače ne bodo smele več zviševati. — Napoveduje potrebo varčevanja in povečanega napora.

Washington, D. C. — Isti dan, ko se je s predsednikovim proglasom odredil 48 urni delovnik v 32 mestih (o čemer je poročano na drugem mestu), namreč v torek večer, je imel J. F. Byrnes, direktor za gospodarsko stabilizacijo, po radio govor, v katerem je objavil, da se v naprej ne smejo nikjer več zviševati plače, in tudi ne cene, brez njegovega izrecnega dovoljenja.

Odredba, kakor je dejal Byrnes, je potrebna, da se prepreči grozeča inflacija, kajti, kakor je dejal, so se od septembra 1939 naprej zvišale plače že za 60 odstotkov, do čim so se do zadnjega oktobra zvišale cene le za nekaj nad 20 odstotkov. Ako pa ne čemo, pravi, obdržati naše gospodarstvo pod sedanjim strogo nadzorom, bo moralo postati življenje civilistov do skrajnosti skromno in preprosto.

Sploh pa, tako je dejal, nam visoke plače ne bodo prinesle več živili, kakor nam bo pripadalo po našem deležu, kateri bo odmerjan, in dalje bo vlada tudi prisiljena, da pobere z davki previsoke dohodke. Ravno iz tega vzroka, namreč, da se zniža kupna moč, ki je porastla vsled zvišanih plač, je predsednik apeliral za zvišanje davkov, je dejal Byrnes. Potreba po varčevanju in po zvišanem naporu, je dejal, bo letos velika zaradi namera-

NEMCEM MANJKA MOSTVA

Prizadeti od velikih izgub pri Stalingradu in na Kavkazu.

London, Anglija. — Za hitro napredovanje Rusov v dolini reke Donca se v tukajšnjih vojaških krogih ne more najti drugega vzroka kakor tega, da je Nemcem pričelo občutno primanjkovati bojnih moči in, da se za to ne morejo uspešno postaviti v bran. Izgube pri Stalingradu in na Kavkazu morajo pri tem brez dvoma igrati veliko vlogo. Nemci so že v taki resni stiski, da jim grozi izguba velikega kompleksa zemlje pri Rostovu, obenem pa tudi vseh armad, ki so na njem.

VEČ PROMETNIH LUČI SE BO ODPRAVILO

Chicago, Ill. — Od 720 cestnih križišč v Chicagu, ki so zdaj opremljena z prometnimi lučmi v stalnem obratu, jih bo kakih 200 izgubilo to luč, bodisi popolnoma, bodisi le za del dneva. To se je objavilo v sredo, dostavljajoč, da se bo s tem prihranil gasolin, obroči in čas.

vanjih velikanskih vojaških operacij in zaradi potrebe za laganja naših zaveznikov.

UJETI SLOVENCİ SE ŽELE BOJEVATI PROTI OSIŠČU

London, Anglija. — Med boji v Afriki so ujeli Amerikanci več sto osiščnih vojakov, kateri so zdaj zaprti v nekem ujetniškem taborišču. Med njimi je tudi oddelek Slovencev, kateri so z opisovanjem svoje usode vzbudili tukaj splošno pozornost. Napram časnikarjem, ki so jih obiskali, se je izrazila ta skupina, da so bili Slovenci prisiljeni od Nemcev in Italijanov, da so stopili v armado, na kar so bili poslani v severno Afriko. Vse to se je zgodilo, tako povdarjajo, proti njihovi volji. Oni ne marajo osišča, ga niso marali v Jugoslaviji in se tudi niso hoteli borovati na njegovi strani. Ne samo to, marveč izrecno želijo izražajo zdaj, da bi jim bilo dovoljeno, iti v boj proti osišču.

Zavedajo se, tako se je izrazil govornik za te ujete Slovence, da ne morejo biti tako enostavno izpuščeni, marveč, da bodo prej natančno preiskovani, da se ugotovi, če ni-

kak petokolonec med njimi, toda, tako je zaprosil, naj jih do tistega časa vsaj ločijo od nemških in italijanskih ujetnikov.

Načelnik taborišča je ugodil njih želji in jim je dal poseben oddelek, da so zdaj sami za se.

Med tem pa se je slišala tukaj vest, in sicer preko nemškega radio samega, da so izbruhnile v zapadni Hrvaški nove bitke med jugoslovanskimi guerilniki in osiščnimi četami ter, da so združene nemške, italijanske ter hrvaške čete z naskokom zavzele guerilcem nekaj gora. Slišijo se tudi vesti, da Nemci z mrzlično naglico grade na Balkanu utrdbe, očitno pričakuječ, da utegnejo zavezniki od tamkaj začeti ofenzivo proti Evropi. V sredo se je objavilo tudi, da je general de Gaulle, načelnik borečih se Francozov, podelil jugoslovanskemu generalu Mihajloviču posebno odlikovanje.

ODMERJANJE OBLEKE NI V NAČRTU

Washington, D. C. — Po uvedbi kart za čevlje se je med ljudstvom pojavila domneva, da se utegne na enak način uvesti odmerjanje obleke, in v nekaterih mestih je vsled tega nastal naval na trgovine s oblekami. Tega, namreč kart za obleke, pa vlada točasno še nima v načrtu in tozadevno objavo sta v torek izdala skupno vojni produkcijski urad in urad za cene. V tej objavi se je povdarjalo, da so zaloge volne v Zed. državah zdaj znatno večje kakor so bile ob času, ko je dežela stopila v vojno; zato ni nikakega pomanjkanja obleke in vsled tega tudi nobene potrebe za odmerjanje. Ako bodo ljudje, nadaljuje objava, nadaljevali s prevelikim kupovanjem obleke, utegne to povzročiti začasno motnjo v razpečevanju in bi znalo prizadeti take, ki obleko res potrebujejo.

PAPIR ZA ČASOPISE ZOPET PRISTRIZEJO

Washington, D. C. — Kot se je objavilo v torek, bo vojni produkcijski urad odredil, da se s 1. aprilom pristrize zaloga časopisnega papirja za liste za nadaljnjih 10 odstotkov. To bo drugo tako znižanje; prvo, tudi 10 odstotkov, se je odredilo za prvo četrtletje tega leta in bo torej znašalo skupno znižanje zdaj 20 odstotkov.

DIJAKI BODO LAHKO KONČALI SEMESTER

Chicago, Ill. — Iz vojaškega poveljstva se je izdalo, zadnji torek pojasnilo glede vpoklica dijakov, ki dosežejo 18. leto starosti. Kakor se v objavi navaja, se bo dijak na višji šoli, ki doseže 18. leto, dovolilo, da bo lahko ostal v šoli toliko časa, da dokonča tekoče leto, predno bo poklican v vojak. Dijaki na univerzah in kolegijih pa bodo smeli končati semester ali četrtletje, za katerega so vpisani, na kar bodo šele vpoklicani.

PREDSEDNIK ODREDIL ZVIŠAN DELOVNI ČAS

Z oblastjo, ki mu je bila dana od predsednika, je McNutt uvedel za 32 mest 48 urno delo na teden. — S tem pa se ne razveljavlja določba glede čezurnih plač.

KRATKE VESTI

— Alžir. — Alžirski guverner Peyrouton je ustanovil za Alžirijo "stalni svet za vojno in gospodarstvo," ki bo funkcional kot nekaka vlada za to deželo. Sestavljen bo iz 26 evropskih in 12 muslimanskih članov.

— Madrid, Španija. — Španska vlada je v torek zanimala švedska in britanska pomočila, ki so govorila, da so nemške čete koncentrirane na španski meji ter, da je Nemčija z ultimatom zahtevala od Španije dovoljenje za prehod preko njenega ozemlja.

— Alžir. — Zavezniška zračna sila je zadnji ponedeljek obmetavala sicilsko pristanišče Messina s težkimi bombami tekom dveh ur. Na enak način je bilo napadeno tudi neko mesto v Tuniziji.

ŽENSKÉ POSEGALE PO DRAGIH ČEVLJIH

Chicago, Ill. — V torek, ki je bil prvi dan, ko so se pričeli prodajati čevlji na karte, so napravile ženske tak naval na trgovine, da so te v enem dnevu prodale več čevljev kakor prej celi teden. Kupovale so vse, kar jim je prišlo pod roke, in posegale so po dragih čevljih kakor nikdar prej. Neke trgovce se je izrazil: "Več čevljev po \$2 in \$3 sem danes sezul z ženskih nog ter te obul s čevlji po \$10 in \$13, kakor sem si kdaj prej mislil, da bi bilo mogoče." Kakor se je razvidelo, se ženske boje, da bi zmanjkalo čevljev za pomladno in poletno modo, toda, kakor je neki trgovec dejal, je v tem oziru toliko zaloge, da bi zadostovala tja v poletje, ako se ta naval neha.

Washington, D. C. — S posebno eksekutivno odredbo, katere pa se točasno nanaša izrecno le na 32 različnih mest, je predsednik Roosevelt zadnji torek večer proglasil uvedbo stalnega 48 urnega delovnega tedna, da se s tem, kakor se povdarja, odpomore pomanjkanju delovnih moči ter se pospeši produkcija.

Prizadeta od odredbe so po večini važna industrijska središča širom dežele. Med mesti, ki niso vključena, je Chicago, iz česar se sklepa, da je se tamkaj delo itak že vršilo v zadovoljivem številu ur. Predsednikova odredba ne navaja, kje se naj odredba uveljavi, marveč je v njej poverjena tozadevna oblast komisariju za človeško silo McNuttu.

Povdarja pa se v predsedniškovi odredbi, da se z uvedbo daljšega delovnega časa ne razveljavljajo dosedanja zakoni za delavstvo, kakor na primer višja plača za delo čez 40 ur na teden.

OLAJŠANJE GLEDE KAVE

Chicago, Ill. — Urad za cene pripravlja dostavek k odredbi glede odmerjanja kave za otroke, po katerem bodo lahko po 1. marcu dobivali kavo tisti, ki so bili stari 14 let v maju, ko so se delile karte za sladkor.

TRAKOVI ZA VETERANE, NE ZA VOJAKE

Washington, D. C. — Iz vojnega departamenta je prišlo v torek pojasnilo, da trakovi, o katerih se je večer poročalo, da se izdelujejo za vojake, ki bodo zasedli Nemčijo, nimajo v resnici tega namena. Trakovi, pravi objava, se bodo razdelili med tiste vojake, ki so vkorakali v Nemčijo v letu 1919.

VESTI O DOMOVINI

Nenavadno zanimivo poročilo o delovanju slovenskih četnikov iz Primorske. Znani so celo Italijane tako potegniti za nos, da so jim ti precej dolgo sami v aeroplanih dovažali hrano, orožje in municijo.

Pripomba uredn.: Skrajno verjetno je, da gre tukaj za partizane, ne za četnike, razen kar se tiče Mihajlovičeve vojske.

Vsi Primorci v vrstah osvobodilne borbe

Kljub skoraj popolni izolaciji, ki so jo ustvarili vojni dogodki v središču Evrope, tam kjer leži naša ožja domovina, prihajajo v zadnjem času vesti, ki dokazujejo, da so danes primorski Slovenci v prvi liniji osvobodilne borbe. Stalne in dobro zasnovane četniške akcije Slovencev vzemirajo fašistovske hudodelce v takšni meri, da je danes samo na ozemlju Julijske Krajine zbranih šest divizij redne italijanske vojske, katero podpirajo še številni bataljoni črnosrajčnikov. Najvažnejša prometna sredstva, glavne železniške proge in važna cestna omrežja so stalno pod vdorom slovenskih četniških edinic. Po podatkih, ki smo jih prejeli, je bila železniška proga Postojna-Trst v teku prvih sedmih mesecev 1942 skupno 21 dni neuporabna. Železniška proga Št. Peter-Reka pa je stalno na nekih mestih pretrgana. Slovenski četniki so na tem delu pogladi v zrak tudi večje železniške naprave, mostove, križišča in nasipe. V zadnjih dneh nam poročajo, da so slovenski četniki zelo aktivni tudi v predelih Tolmina, Kobari- da in Bovca.

Slovenski vojak, ki je bil še v začetku oktobra na ozemlju osi, pripoveduje naslednje doživljaje:

V začetku 1. 1941. je bil vpoklican v laško vojsko. Zahrbnega napada na Jugoslavijo se je udeležil in prišel koncem meseca aprila 1941 z italijansko pešadijsko edinico v Ljubljano. S sardinijsko divizijo je prispel pozneje v Dalmacijo. Ta divizija je prodirala v septembru 1941 ob železniški progi Knin-Prijedor. Po večkratnih težkih bojih s četniki, pri čemer so Lah imeli velike izgube, je slovenski vojak s svojim bataljonom prispel v malo bosansko naselje O. Tu je njegov bataljon večkrat prišel v stik s četniki, ki so držali v svojih rokah vso ogromno gozdno okolico. Nitrajalo dolgo in laška posadka je bila od ostalih okupacijskih čet popolnoma odrezana. Komendant laškega bataljona je bil neki rezervni kapetan Tržančan, ki je govoril tudi nekoliko slovenski. Večkrat je pokazal očitne simpatije do četnikov. Italijanska posadka ni mogla vpovstaviti nobene zveze z ostalimi laškimi edinicami, pa so ji zato živila, municijo in orožje dobavljali Lah s pomočjo transportnih letal. V to svrhu je imel bataljon posebne signalne naprave, s pomočjo katerih so pri-

hajajočim letalom naznačevali vsakokratni položaj posadke.

V tem času je bilo v bataljonu precejšnje število Slovencev iz Trsta, Gorice in Istre. Sardinjska divizija je namreč tudi še po izbruhu vojne z Jugoslavijo zadržala svoj kader v Trstu in je bilo zato veliko številu slovenskih rezervistov dodeljenih tej diviziji.

Signalisti bataljona v O. so bili večinoma Slovenci. Koncem oktobra 1. 1941. so neke noči slovenski vojaki celotno signalno napravo prenesli v bližnje 2 kilometra oddaljeno področje, ki je bilo zasedeno od četnikov. V bataljonu so govorili, da se je to zgodilo baje z vednostjo samega komandanta. Na ta način so laška letala precej dolgo dobavljala četnikom živež, orožje in municijo. Dobave so bile menda precej izdatne, ker so slovenski signalisti, ki so ostali pri četnikih, letalom javljali, kaj vse potrebujejo.

Proti koncu meseca novembra so njegov bataljon morali zamenjati hrvaški domobranci. Prišlo je približno 700 mož. Med njimi je bilo tudi nekaj ustašev. Na dan same prodaje je bilo dogovorjeno, da se bo predaja izvršila na svečan način, na poseben za to določen prostor. Pred samo predajo sta dva bataljona odkorakala na zborna mesto. Pred svečanostjo so se domobranci postavili na desno stran ceste, postavili puške v piramide ter se razkropili po bližnjem grmičevju, da počakajo na zapovedi svojih častnikov. Poveljnik laškega bataljona se je razgovarjal z domobranskimi častniki in se z njimi v razgovoru oddaljil za kakih sto korakov od zbornega mesta. V tem so nenadoma planili četniki, pobrali vse domobranske puške in polovili domobrance. Lah niso intervenirali, ker je komendant bataljona izjavil, da se obračunavanje med četniki in domobranci njega ne tiče.

Kolikor je bilo ustašev med domobranci so jih četniki postavili pred preki sod in ustrelili za izvršene zločine, ki so jih dokazali Srbi civilisti iz okolice. Ostalim domobrancem so četniki pobrali uniforme, jih naložili na 12 kamijonov in jih opremili s potrebnimi dovolili za prehod čez njihovo ozemlje. Kamijoni so bili seveda neuporabni in brez bencina, ker pa poteka cesta stalno navzdol, so dospeli k svojim edinicam.

V laškem bataljonu se je govorilo, da je tudi komendant zbežal k četnikom, ker ga ni bilo več na čelu bataljona, ko se je ta edinica umaknila proti Dalmaciji.

(Dalje jutri)

LONDONČANI ČISTILJO CESTE PO NAPADU

Po britanskem napadu na Berlin so nemški aeroplani skušali izvršiti podoben čin nad Londonom. Nalotili so na tako močno obrambo, da so mogli povzročiti razmeroma le malo škodo. Slika kaže, ko uslužbenci neke trgovine odstranjujejo razbito steklo s cestnih hodnikov.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after a holiday.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscriptions:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$7.00	For one year \$7.00
Za pol leta 3.50	For half a year 3.50
Za četrt leta 2.00	For three months 2.00
Posamezna številka 2c	Single copy 2c

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kodaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopis vašega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnem, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisno uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

ABRAHAM LINCOLN

Dne 12. februarja 1809 se je rodil v borni koči v Hardin okraju, v državi Kentucky, šestnajsti predsednik Združenih držav Abraham Lincoln. Lincoln je bil Amerikaneec, rodom angleškega pokolenja. Zgodovina tega velikega Amerikanca je znana, ne le samo Američanom, pač pa vsemu svetu, ker je postal radi izrednih dogodkov za časa njegovega predsednikovanja znan po vsem svetu. Njegova odločnost in ljubezen do svobode in prave demokracije, ga je ovekovečila za vse čase kot največjega ljubitelja in zagovornika onih, ki so radi nesvobode in radi nedemokratskih razmer trpeli na razne načine. Kot tak bo ostal v častnem spominu vseh svobodoljubnih ljudi, ne le samo tu v Ameriki, pač pa po vsem svetu.

Lincoln je postal simbol vseh radi svobode preganjanj. Njegove odločne izjave so postale merodajne, da jih citirajo in navajajo ljudje vseh stanov in se na iste sklicujejo. Lincoln predstavlja v zgodovini sveta poseben simbol pravice in resnice, zato sklicevanje nanj med tisoči in tisoči.

Lincoln je prišel iz revne kočice. Z trdim delom je prišel do samoizobrazbe. Najbrže ga je baš trdost življenja utrdila in napravila iz njega nepremakljivega pravčnika in poštenjaka. Sam je okušal težo nepravilno urejenega socialnega življenja v deželi. Zato je pozneje, ko mu je narod poveril vodstvo dežele kot predsedniku tako odločno nastopil proti vsem, ki so hoteli imeti v deželi še nadalje sužnost in nazadnjaške razmere. Ni ga oplašila nobena grožnja. Radi pravice zatiranih je posegel celo po meču in z njim priboril revnim in malim ljudem, pa bili take ali take barve ali rodu, svobodo in demokracijo. Tak je bil Abraham Lincoln.

Toda, kakor ima po svetu svoboda in demokracija vedno svoje sovražnike, tako jih je imela tudi v Lincolnovem času. Po zmagi nad južnjaki, ki so zapeljani po tedanjih južnih aristokratih vodili boj proti Lincolnu, so mu nagajali še pozneje. Dne 15. aprila 1865 ga je neki fanatik zavratno napadel v gledališču in ga ustrelil. Lincoln je podlegel in z njim je legel v grob eden največjih braniteljev in zagovornikov svobode in demokracije. Njegov grob se nahaja v illinojski prestolnici v Springfieldu, Illinois, h kateremu prihaja vsako leto na tisoče obiskovalcev. In se mu tam klanjajo v zahvalo kot svojemu velikemu osvoboditelju in enemu svojih največjih zagovornikov in ljubiteljev pravice in svobode.

Lincoln spava v grobu že 78 let. Toda njegov duh pa živi med narodom močnejše in močnejše. Lincoln bo ostal med Amerikanci eden najznamenitejših predsednikov in voditeljev dežele.

Slava velikemu Lincolnu!

JUNAŠTVO BREZ PRIMERE

Junaštvo Rusov pri Stalingradu nima primere v zgodovini. Odkar je mogoče slediti zgodovini vojske, ni najti takega primera, kakor je dogodek zadnjih tednov pri Stalingradu. Ruska zmaga nad nemškimi barbari pri Stalingradu je tak izreden dogodek, ki ga ni najti v nobenem sličnem dogodku. Svet je videl že mnogo vojske, v katerih so oblegali mesta, pokrajine in razne kraje. Toda, da bi napadali bili popolnoma uničeni, kakor so jih uničili to pot Rusi pred Stalingradom, kaj takega svet še ne pomni. Res čudovit dogodek.

Nemška vojska je bila lani še najbolj moderno opremljena. Imela je najmodernejše tanke, letala in ljudi ji ni manjkalo. Ko so Nemci lani začeli ofenzivo proti Volgi in Kavkazu, so imeli številnejše armade od ruskih. Letal so imeli toliko, da so zatemnjevali nebo. Topov toliko, da so se pomikali naprej v takem obsežnem zaklopnem ognju, da so pripovedovali, da se je nemška fronta pomikala naprej, kakor nekaka stena samega ognjenega pekla. Angleški, ameriški in drugi vojaški strokovnjaki so napovedovali, da proti taki sili se ruske armade ne bodo mogle dolgo ustav-

ljati. Pričakovali so vsak čas, da se bodo ruske obrambne črte sesule, da bodo Nemci še pred zimo preko Kavkaza v Perziji in globoko v ozemlju na drugi strani Volge.

Toda zgodilo se je drugače. Ko so imeli Rusi pred Stalingradom najbolj črne dneve, je prišlo povelje od Stalina: Do tu in niti koraka več nazaj! Začela se je borba. Stalingrad se je spremenil v pekel. Ruska vojska brez vsakih ugodnih zaledij se je začela boriti in borila se je tedne in tedne in to s tako hrabrostjo, kakoršne svet še ne pomni. In rezultat? Nemci so odnesli iz te bitke, oni, katerim se je posrečilo umakniti take krvave glave, kakoršne še niso iz nobene druge bitke. Dva in dvajset divizij Nemcev pa je bilo popolnoma uničenih. Takega poraza svet še ne pomni, kakoršnega so doživeli Nemci pred Stalingradom. In ta poraz so jim zadali Slovani — Rusi!

Nemci so poparjeni, kakor še nikoli. Hitler je ob vsaki obletnici bahaško govoril. Letos niti ust ni odprl. Sram ga je, ker se je bahal, kako bo slovanske Ruse uničil, pa Bog je obrnil. Rusi so uničili njegove barbarske divizije. Hitler molči, Nemci pa spregledavajo, kakemu fanatičnemu voditelju so sledili.

Ruska hrabrost izpričuje vsemu svetu, da Slovani so hrabri in da svoje zemlje ne odstopajo, niti ne dajo nikomur. Rusi pred vsem svetom izpričujejo s svojim nedosegljivim junaštvom, da le narod, ki se za svojo svobodo ne straši žrtve je vreden iste.

Slava in vse priznanje ruskemu junaštvu! To je junaštvo, ki je rešilo svet pred barbarskim nemštvom!

ZAKAJ SEM PRIŠLA IN OSTALA V AMERIKI

Cleveland, Ohio

V zadnjem mojem dopisu, ki je izšel v božični izdaji Ameriške Domovine v Clevelandu, so uredniki izpustili nekaj odstavkov; s tem pa je bil celi dopis pokvarjen.

Večkrat sem že zapisala, da sem prišla v Ameriko z dovoljenjem mojega pokojnega moža in moje matere. Jaz, moj mož in moja mati smo se pogovorili zaradi moje hčere, ki je bila še premlada, da bi sama potovala tako daleč v Ameriko, toraj smo se domnili, da bom jaz šla z njo, ker si ni na noben način pustila dopovedati, da je še premlada za zakon. Malo prej je šel njen fant v Ameriko ter ji je neprenehoma pisma pisal in jo rotil, naj pride za njim in kako neizrečeno lepo je tukaj, da potem ni dala miru ne meni, ne njenemu očetu. Ako bi bil človek vedež, bi ne bil nikoli revež! Sirota se je res poročila in kmalu, v cvetu mladosti, umrla. Pogovorili smo se pa tudi takrat, predno sva medve odšli v Ameriko, da bom skušala dobiti tukaj dovoljenje za babiški posel, ki ga pa nisem dobila, kakor sem popisala v božični izdaji Am. Domovine, zakaj ne. Nam vsem trem, to je meni, mojemu možu in materi ni prišlo na misel, da se brez denarja nisem mogla vrniti, da ga je bilo šele treba zaslužiti; sem ga imela nekaj, pa ne zadosti. Ko sem po dolgem iskanju vendar dobila delo v neki collinwoodski pralnici, sem hranila vsak cent, da bi ja hitreje spravila skupaj, kar mi je še manjkalo za pot nazaj. Čez štiri mesece sem pa dobila pismo, da mi je mož umrl; šele potem sem se namenila ostati tukaj. Bili so

pa tudi nesramni obrekljivci, ki niso vedeli, kaj bi si izmislili, da bi me blatili; to so bili seveda le taki garjevcji, ki imajo več slabega, kakor pa dobrega za seboj. Vsak naj najprvo pred seboj pomete, potem naj gre šele pometat pred druge! Zaradi zakona bi pa nobena še tako pametna žena nič drugače ne naredila, kakor sem jaz, ako bi bila v mojem položaju. Naj zadostuje! — Pozdrav!

Mary Modrijan.

PRIDITE, DA POMAGAMO NASIM!

Girard, Ohio

Tudi v Girardu smo prišli do tega, kako bi kaj pomagali našim rojakom v stari domovini, ki toliko trpe pod nemškimi in italijanskimi roparji. Zaradi tega je bil poslan apel na vsa tujakšnja društva, naj izvolijo svoje zastopnike na društvenih sejah. Shod zastopnikov je bil sklican za dan 31. januarja. Udeležilo se je osem društev, in upam, da se bodo še ostala društva zavzela za to plemenito delo.

Rojaki, tu gre za vse Slovence v stari domovini, toraj je tudi naša dolžnost, da jim pomagamo po svojih močeh. Saj beremo v časopisih, koliko trpe, ko jim vzamejo vse, jim požigajo domove, zraven pa še pomorijo toliko nedolžnih ljudi. To je grozno, ako človek premišljuje. Zato je naša dolžnost, da jim prisločimo na pomoč; vsak Slovenec in Slovenka bi moral delati za tako plemenito stvar.

Se en shod bomo imeli. Ta bo 28. februarja. Ne bi škodovalo, ako bi še kateri Slovencev prišel, da bi nam dal kake dobre nasvete za večji napredek. Slovenski Dom nam

je na razpolago za shode in veselice brezplačno, da pomagamo rojakom v stari domovini. — Zastopnik S. D.

John Anžiček.

NOVICE IN IVERI

Joliet, Ill.

Letošnja zima je dokaj dolga, ker pritiska že izza Zavalnega dne, dasi včasih potegnejo južne sapice, kar povzroči povodenj, pa zopet pribuči severna burja in vse površje si nadleče ledeno odejo, a živo srebro se pa kaj rado skrči pod ničlo, končno zapade še sneg do kolen, kar rado vstavi ves promet za več dni. Letos so zameti ponekod več čevljev visoki. Vkljub vsemu temu pa se so koj po božičnih praznikih pojavili v izloženih oknih prodajalnih različni srčkani predmeti, ki napovedujejo god sv. Valentina. Tedaj nastopi spomladansko vreme. Za tem prispe sv. Matija in tako naprej. Letošnji predpust je dokaj dolg, ker pride pepelnica šele sredi marca, tako bo tudi Velika noč pozno in pade na dan sv. Marka.

Zadnje nedeljo januarja se je vršila naša farna letna seja, za katero je bilo izdano obširno letno poročilo, kakor običajno. Druge številke so nič novega, razen tega, da sporočajo lansko leto 102 krsta, 48 pogrebov in 42 porok. V faro šolo pa pohaja 415 otrok.

Smrtna kosa. — Iz daljne Kalifornije je minuli mesec prispela sem vest, da je tam preminul v mestu Portersville naš stari znanec Marko Dragovan. Dosegel je starost nad 80 let. Bil je doma iz Grabovca pri Metliki. Ostal je samec vse življenje. Joliet je prejšnja leta večkrat posetil, ker je imel tukaj več starih znancev in sorodnikov. — Dne 18. januarja je v bližnjem Rockdalu umrl odtondi znan rojak Joseph Kuhar. Bolehal je nad leto dni in si iskal zdravlja v več mestih, pa mu ni nič pomagalo. Dosegel je starost 65 let. Doma je bil iz vasi Duplje nad Ljubljano. V mladih letih je rad sodeloval pri naših pevskih zborih. Poleg soproge zapušča tri sine. — Dne 25. jan. pa je umrla Mrs. Anna Musich, 1124 N. Center St. Dosegla je starost nad 70 let. Doma je bila iz župnije Dragatuš pri Črnomlju, odkoder je prispela sem pred 45 leti. Poleg soproge zapušča odrasle otroke. — Umrl je koncem januarja tudi znan Dr. Thomas H. Wagner, zdravnik žičarne, star nad 70 let.

Novega poročnika je dobila naša vojska v osebi Dr. Karla Sitarja, ki se je vpisal v zobozdravniški oddelek. Tako imamo zdaj oficirjev vseh vrst, da jih je veselje videti ko pridejo na dopust.

Letošnje prvotne volitve za mestni zbor se bodo vršile začetkom marca. Za županski stolec imamo samo dva kandidata, ki sta dosedanja župan Jones, ki kandidira za tretji termin, in neki grocer Arthur O. Jahnke. Za komisarje pa se je prijavilo 14 kandidatov, od katerih jih bo 8 nominiranih; za policijskega sodnika pa štiri; nominirana bosta dva.

Prejšnja leta se je zglasilo do dvesto kandidatov, a letos pa tako malo številce. Med njimi ni nobenega našega človeka. V politiki nekam pešamo zadnje čase.

Kakor smo pričakovali, tako se je tudi zgodilo, namreč da je orjak Ziller, ki je lansko leto izobno potegnil merodajne kroge pri tvornicah za strelivo, te dni prišel iz preiskovalnega sodišča popolnoma prost.

Naročnik.

TO IN ONO

NOVI VRHOVNI SODNIK POTRJEJEN

Washington, D. C. — V senatski zbornici je zadnji ponedeljek prejel W. B. Rutledge končno veljavno potrditev za člana vrhovnega sodišča Zed. držav, na katero mesto ga je imenoval predsednik Roosevelt. Rutledge, ki bo stopil na mesto, izpraznjeno vsled resignacije sodnika Byrnesa, kateri je postal direktor gospodarske stabilizacije, je osmi sodnik, ki ga je imel predsednik Roosevelt priliko imenovati.

ANGLEŽI BODO UPORABILI TUJEZEMCE

London, Anglija. — Kakor se pričakuje, bodo v kratkem pozvani tukaj inozemci, med njimi tudi nekateri iz osiščnih držav, v službo požarne straže.

ŽENSKAM PRIPOROČAJO PRANJE DOMA

New York, N. Y. — Tukajšnjim ženskam se je iz vladnih uradov v ponedeljek priporočalo, naj se privadijo zopet pranju doma, ker jim pralnice ne bodo mogle več zadovoljivo postreči zaradi pomanjkanja kurilnega olja.

Potresi v Bosni

London, 29. januarja (AP) — Reuterjeva časniška agencija poroča iz Carigrada, da razsaja v srednji Bosni od 29. decembra naprej najdaljša serija potresnih sunkov, ki je bila dozdaj zabeležena na evropskem ozemlju.

Prvi teden so prihajali sunki vsake četrte ure in še zdaj jih pride po 5 do 6 na dan. Materijalne škode je mnogo; mrtvih pa je bilo dozdaj šele 19. Ti potresi so baje razrušili 12 muslimanskih krajev v Bosni.

Hrvati slede Nemškemu vzgladu narodne mobilizacije

London, 31. januarja (Radio prejemna služba) — Poglavnik Pavelić je izdal naredbu, da se mora vsak Hrvat od 15. do 70. leta prijaviti za vpoklic v službo za obče dobro.

Na Hrvaškem so tudi objavili pet-letnico, načrt, glasom katerega nameravajo razširiti s tobakom zasejano površino zemlje od 7.850 hektarjev na 13.000. Pridelke bi zrastle od 9 in pol milijona kil na približno 15,7 milijonov kil.

DOGODKI

med Slovenci po Ameriki.

Saržent John Bevec

Chicago, Ill. — Ugledni Slovenec Mr. John Bevec, iz Strabane, Pa., ki se je mudil lanskega avgusta še kot delegat na konvenciji KSKJ v Chicagu, sedaj že od jeseni služi Uncle Sama in se nahaja na sončnem jugu v Leesburgu, Fla., odkoder nam pošilja iskrene pozdrave. Vrlji John je postal že tehnični saržent. Za pozdrave najlepša hvala! Tudi mi mu enako želimo vse najboljše v vojaški službi, predvsem pa srečen in zdrav povrat. Še se oglasi kaj, John!

Vse je zgorelo

Ironwood, Wis. — V državi Wisconsin, 40 milj od Ironwooda, je pogorelo stanovanjsko poslopje Slovenceu Josephu Adamu, Jr. — Mr. Adam je bil na delu v rudniku, so proga pa je imela opravka pri živini v hlevu; med tem je nastal v hiši ogenj. Le s težavo je še rešila troje malih otrok iz ognja; vse drugo je zgorelo. Tudi nekaj denarja je zgorelo.

Da spoznajo Slovence

Chicago, Ill. — V ponedeljek 22. februarja bosta naši ljubljani pevki Gene in Marie Korenčan nastopili pred Albany Park Women's Club v River Park Field House, 5100 N. Francisco Ave. Zapeli bosta celo vrsto slovenskih narodnih pesmi, razložili najpomembnejše slovenske narodne običaje in pokazali razne slovenske domače plesse. Nastopili bosta seveda v slovenskih narodnih nošah. Ena teh odličnih dam, ki je po rodu Srbinja, je slišala Korenčani sestrini na neki drugi prireditvi in je izposlovala, da bosta zdaj nastopili pred celim klubom.

Da krati aeroplan

Cleveland, O. — Clevelandski župan Frank J. Lausche je šel v ponedeljek v Toronto, Kanada. Naprošen je bil, da krsti tam aeroplan, ki ga je kupila norveška vlada z darovi nabranih po vsej deželi. Letalu je dal ime "City of Cleveland".

Podlegel opeklinam

Cleveland, O. — Zadnje nedeljo jutraj je pričelo goreti v kleti hiše Jožefa Hočevarja, po domače Ratenškega Jožeta, na 1032 E. 61 St. Hočevar je šel v klet, da bi pogasil ogenj, pa ga je dim preobvaldal, da se je zgrudil na tla. Dobil je tako hude opekline po obrazu in životu, da naslednje jutro umrl v bolnišnici.

Star je bil 59 let, doma pa je bil iz vasi Kamin vrh, fara Amburs, odkoder je prišel v Cleveland pred 44 leti. Zapuščala soprogo Mary, rojeno Novak, več odraslih otrok in drugih sorodnikov.

Napisal: Edgar Rice Burroughs

TARZAN (642) PREPUŠČENI SMRTI

AN INSTANT BEFORE THE GUNMAN FIRED, BRISK GRANNY AKERS TRIPPED TARZAN WITH HER CANE.

AS HE FELL, THE BULLET WHIZZED HARMLESSLY BY. HE ROSE MURMURING THANKS.

"I WAS JUST DOING THE REST OF US A FAVOR," GRANNY REPLIED, "WE'LL NEED YOU!"

BUT ALREADY THE KNAVISH SAILORS WERE LOWERING THE BOAT, LEAVING THE OTHERS TO THEIR FATE.

V trenutku predno je strelce sprožil, je Granny Akers podstavila Tarzanu palico.

V tem, ko je Tarzan padel, je že švignila krogla nad njegovo glavo, ne da bi ga zadela. Pobiraje se s tal je mrmral svojo zahvalo.

"Nam vsem sem napravila uslugo," odvrne Granny; "mi te potrebujemo!"

Toda lopovski mornarji so že spuščali svoj čoln v vodo, prepuščajoč ostale njih lastni usodi.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

V Zedinjenih Državah, Incorp. v drž. Illinois
Sedatelj: Joliet, Ill. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushek, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wede, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 659 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blaginjak: Joseph Klepec, 903 Woodruff St., Joliet, Ill.
Dubovni vodja: Rev. Matthew Kaba, 223 - 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Mary Kovach, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denka, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1942 je DSD. izplačala svojim članom in članicam ter njihovim dedičem raznih posmrtnih, pokojninskih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrta milijona dolarjev.

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani (kami) za odrasli oddelke. Sprejme se vsak katoličan katoliške ali katoliškega spola v starosti od 16 do 80 let. V mladinski oddelki pa od rojstva do 16 let.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (icam) tudi bolniško podporo in svoje centralne blaginje, kakor tudi za razne operacije in pokojnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD. je 117.24% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno mrežo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali listno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

Dopisi lokalnih društev

NAZNANILO IN POVABILO Pittsburgh, Pa.

Prihodnja seja društva Sv. Družine št. 11 D. S. D. se vrši v nedeljo dne 14. februarja ter se začne točno ob 9:30 dopoldne v Slov. Domu na 57. cesti. Članstvo je naprošeno, da se iste polnoštevilno udeležijo.

Kakor je bilo na naši glavni letni seji meseca decembra sklenjeno, da god naših društvenih patronov sv. Družine proslavimo letos bolj slovesno, se je to tudi dne 10. januarja izvršilo. V ta namen se je odslužila sv. maša na čast sv. Družini, katere se je zraven aktivnih članov in članic udeležil tudi naš mladinski oddelki. Po dovršeni službi božji se je članstvo zbralo v šolski dvorani, kjer je bil serviran zajutrek za vse udeležence. Ob tej priliki je naš predsednik Josip Pavlakovič proglasil zopetno kampanjo za novo članstvo obeh oddelkov D. S. D. Naš predsednik je vsem navzočim toplo priporočal, naj grejo vsi na delo za novim članstvom; med sorodniki in znanci bo najlažje agitirati. Obljubil je, da bo tudi on sam poskusil obiskati

njemu poznane osebe, ter jih vprašal za v pristop v D. S. D. Članstvu sporočujemo, da je naš predsednik tudi izpolnil svojo obljubo s tem, da je v teku enega meseca pridobil 5 novih članov in članic, kar je vse hvale vredno. Čas je že, da se bi tudi mi ostali uradniki, pa tudi članje in članice, vzdržali enkrat in da bi tudi mi kaj dobrega naredili za naše društvo in D. S. D. Dajmo posnemati našega vrliga predsednika Pavlakoviča v tem oziru!

Vsem onim članom in članicam, kateri se niso udeležili godovanja naših društvenih patronov 10. januarja, tem potom naznanjamo, da je članstvo sklenilo da bo vsak, kateri se ne udeležijo, prispeval v društveno blagajno 50c kot dar društvu za god. Toraj ne prihajati z raznimi izgovori, da ste bili kje drugje zaposleni ali pa da ste oddaljeni, in ste zato prosti kazni, ker to ni nobena kazen, ampak le dar društvu, kajti oni kateri so se udeležili društvenega godovanja so darovali, nekateri desetkrat 50c. Člani vojaki so izjema; od vseh drugih, kateri se niste udeležili, bomo zahtevali ta dar, kar je sicer malenkostna svota, in upam, da ne bo nikakega oporekanja.

Pozdrav vsemu članstvu, D. S. D.

Tajnik.

TARNANJE, TOŽBE IN DRUGO O KATOLISKEM TISKU

(Konec)

V prvem članku pod tem naslovom smo videli, kako ameriški katoličani pogrešajo med seboj katoliški dnevnik. Je res sramota, da med 22. milijoni katoličanov ni ljudi, ki bi bili toliko zavedni do katoliškega tiska, da bi vsaj en dnevnik imeli med seboj? Kani v angleščini. Kaj naj se reče k temu? Dosti bi se lahko povedalo. Ampak, kaj naj mi v slovenskem tisku o tem govorimo, ko bi to ne prišlo pred prave oči, ne do pravih ušes. Krivda, krivda je nekje in to še velika! Bog daj, da bi

jo čimprej spoznali! Mi katoliški Slovenci v Ameriki smo v tem oziru storili mnogo več. Ne da se hočemo postavljati in bahati glede tega. Ampak, kar je res, je res. Vzemite to našo malo peščico Slovencev. Niti revne škofije bi ne naredili iz njih, pa smo si ustanovili pred dvajsetimi leti svoj lasten katoliški dnevnik, ki je dosegel v duhovnem oziru velike uspehe. In vendar mi ameriški Slovenci imamo pred seboj vse drugačnejše težave, kakor Američani, da si tudi ti niso brez njih. Glavna naša težava je, da naša slovenska generacija, ki je prišla

ROOSEVELT IN CHURCHILL MED ČASNIKARJI

Predsednik Roosevelt in min. predsednik Churchill, ko se na vrhu pred vilo, v kateri sta stanovala med konferenco v Casablanci, razgovarjata s časnikarji, ki so se posedli po travi okrog njiju.

iz starega sveta sem izumira. Od leta 1925 naprej ta peščica vsak dan izginja. Povprečno med nami samo slov. katoliški krogi pomrje gotovo od 300 do 500 ljudi vsako leto. To število je najbrže še višje in bo gotovo višje vsako leto. Pa kljub temu smo z gigantskim trudom in žrtvami vzdržali svoj lasten slovenski katoliški dnevnik. Med tem, ko število ameriških katoličanov raste od leta do leta. To naj vsak primerja, pa ne bo slovenskega zanimanja do katoliškega tiska podcenjeval. Le priznanje mu bo moral dati.

Seveda, a tem pa ni rečeno, da smo Slovenci v tem oziru čisto popolni. To ne. Tudi med nami bi bilo marsikaj drugega, ko bi bilo še več zavednosti v tem oziru. Toda zahvalimo Boga, da je bilo v danih razmerah vsaj tako, kakor je bilo.

Najvažnejše vprašanje za nas ameriške katoliške Slovence glede tega pa je, kako bo z naprejem? Yes, kako bo z naprejem?

Pred nami je največji problem ta, da starejša generacija izginja. In baš ta problem ima dve neizbežni strani. Prva je: smrt pobira bolj in bolj naše starejše rojake. Kar jih ne pobere smrt, postajajo iz dneva v dan starejši, nespodobni za delo in kot taki nimajo več dohodkov za razne zadeve, ki so jih imeli prej. In med temi zadevami je tudi časopisje. Manj je denarja tudi zanj. To je pa druga stran. To se pozna od leta do leta. Proti temu dvema vzrokoma ni nobene pomoči. Zato so dnevi slovenskemu tisku med nami že danes šteti. Morda se bo še životarilo nekaj let, a dolgo ne. Med našimi slovenskimi listi v Ameriki se bo zašel vsak čas oglašati mrtvaški

zvonec, ki bo pel: danes meni, jutri tebi. Prijetno to ali ne prijeto, pomoči temu ni.

Dalje pa je pri tem še drugi važen problem. Slovenskim listom manjka že sedaj vsega in sposobnega oosbja. Pred nedolгим je na nekem sestanku v Clevelandu naredil nekdo opazko, da slovenski uradniki v Ameriki tvorijo umirajočo in izginjajočo kasto med Slovenci v Ameriki. Dobro je zadel. Resnično je tako. Ljudi, ki bi se hoteli posvetiti delu za slovenske liste je vedno manj, sploh jih že nič več ni med nami. Pa tudi če bi še bili, v danih razmerah ne bi vzdržali dolgo. Slovenski listi v Ameriki se ne splašujejo. Morda se kaka publikaacija, ampak le toliko, da krije svoje borne stroške. Kakih bogatih dohodkov pri slovenskih listih ni. Najmanj pa še pri slovenskih dnevnikih. Če bi trčili drugače, bi goljufali le sami sebe. Slovenski dnevniki sami delajo vsem podjetjem, ki jih izdajajo zgubo. Ta se krije z dobičkom tiskarn, ki jih izdajajo, ali kako drugače. V tem oziru bo pa vsak dan še slabše, ker vse se draži, število cirkulacije pa vsak dan nižje radi že povedanih razlogov prej. Kaka bodočnost je torej to? Nobena. Večer se bliža slovenskemu življenju v Ameriki, pa se bliža z njim tudi večer in konec slovenskemu tisku v Ameriki. In naj bo kdo še tako navdušen za slovenski tisk, ko pogleda skozi okno in vidi ta približajoči večer in temo na polju slovenskega tiska, kdo se bo vrgel z dušo in telesom na delo zanj? Kdo bo šel zlasti v teh časih, ko mu ponujajo za vsakim vogalom bogato plačana dela, v službo v slovenskim listom? Išcite jih z lučjo opoldne, nobenega ne boste našli.

Take so dejanske razmere in s temi je treba računati na polju našega tiska.

Ob tej neveseli sliki za slovenski tisk v Ameriki, pa nikakor ne smemo obupati. Vse preje kakor to. Dejanske razmere so resnično take, to je res, ampak večer slovenskega tiska med nami v Ameriki pa z vztrajnim delom in odločnostjo še lahko nategnemo za celo vrsto let. Slovenski tisk med nami bo še vedno potreben vsaj za petnajst do dvajset let. Dasi kakih novih možnosti, ki naj bi prineslo novega življenja našemu življu tu v Ameriki ni na vidiku, zna pa bodočnost morda spreminiti kaj tudi v tem oziru. Kake razmere bodo po vojni nihče ne ve. Morda bodo postavne naseljevanja spremenjene. Na svetu je vse mogoče in dokler smo tu, moramo le upati in ne obupati. Pripravljeni pa moramo biti na vse.

Kar se tiče našega slovenskega katoliškega dnevnika, ki smo ga bili deležni zadnjih dvajset let Slovenci v Ameriki ima zasluge v prvi vrsti le tisk, ki se je zanj zavzemal, zanj delal in žrtvoval. Glavna zasluga gre onim, ki so znali narod navdušiti zanj, pa tudi za to, ker se niso strašili ne dela, ne žrtev zanj. Veliko delo je to, ker ga marsikdo ne zna ceniti med nami, zato je tudi med nami bilo vedno tudi precej mlačnosti zanj. Temu se lahko še vedno odpomore. Toda prijati moramo za delo vsi. Slovenski katoliški dnevnik lahko še vzdrži vsaj kakih pet let, morda tudi več, če bo od sedaj naprej med narodom dovolj potrebnega razumevanja zanj. Če pa tega ne bo, potem lahko že v naprej pričakujemo omejitve katoliškega dnevnika.

Kaj naj storimo? "Amerikanski Slovenec" je pravkar razglasil veliko kampanjo za svoje razširjenje. Število naročnikov moramo tekom te kampanje dvigniti vsaj za 500 novih naročnikov. Porečete, kje jih bomo dobili? Med našim narodom! V Ameriki je še vedno okrog 30 tisoč slovenskih družin. In da bi med temi ne bilo moč dobiti 500 novih naročnikov, če poprime za agitacijo ene 4 tisoč ljudi prijateljev katoliškega tiska. Če le vsakemu desetemu se posreči dobiti novega naročnika, je število doseženo. Le ne izgovarjamo se predno polzkusimo.

Ne varajmo se, da bo vseh 4 tisoč prijateljev A. S. šlo na agitacijo. Ako jih bo šlo le 10% od teh bo že ogromna armada. Pa če jih gre le 100 od teh in toliko ima približno svojih zastopnikov in zastopnic, če že samo ti primejo resno in odločno, število lahko dosežemo. In časa imamo še cela dva meseca in pol.

Bojazen in strah na stran! Stopimo enkrat odločno v agitacijo za svoj slovenski katoliški dnevnik, dokler ga še imamo! Cenimo njegovo delo, ki ga vrši katoliški dnevnik med nami in pokažimo, da smo zavedni Slovenci in katoličani.

Ne vzemimo tega članka za takega, kakoršen naslov smo mu dali. To ni nobeno tarnanje, nobena tožba, ampak le vzpodbuda naj bo za navdušeno delo, za navdušeno agitacijo za naš dnevnik Amerikanski Slovenec.

Pokažimo svojo odločnost in dobro voljo za dobro stvar. Pokažimo, da ameriški Slovenci smo s svojo visoko zavednostjo še vedno močni in krepki in da kar se lotimo tudi temeljito in uspešno izvršimo. Dajmo v tej nujni zadevi tak zgled, da bo lahko vsak o nas rekel: Slovencev je malo, ali kar jih je so vsi dobri vsi janki, ki ne klonijo ne pred težavami, ne neugodnostmi in ne odnehajo, dokler ne zmagajo! Bodimo vsi taki!

DOGODBICE

Bogati marki Aberdeenski se je vozil nekega večera z nekim drugim gospodom v spalnem vozu. Naslednje jutro ga je sopotnik vprašal: "Oprostite, prosim, da vas vprašam: ali ste bogati?"

Marki je odgovoril: "Nu, na leto lahko potrosim nekoliko sto tisoč funtov".

"Potem dovolite, da vam dam nasvet: je menil sopotnik: "Če bi bil jaz tako bogat kakor vi in bi tako glasno smrčal kakor vi, tedaj bi najel sam ves oddelek in bi sopotnikov ne motil v spanju".

Neki francoski poslanik je bil šest let v Petrogradu, kjer se je pa zavoljo podnebnja in pomanjkanja družbe čutil zelo nesrečnega. Ko so ga končno premestili drugam, se je na poti domov ustavil v Berlinu pri kralju Frideriku Velikem. Ta ga je med pogovorom vprašal, koliko mu je let.

"Petdeset, veličanstvo", je dejal poslanik.

"Toliko ste jih šteli vendar pred šestimi leti, ko sva govorila ob vašem potovanju v Petrograd!" se je začudil kralj.

"Gotovo, veličanstvo", je odvrnil poslanik, "toda mislim, da mi bo dobri Bog v svoji pravičnosti teh šest let odpisal".

V razburljivih julijskih dneh 1. 1870. ko so pričakovali izbruha vojne s Francijo, je stopil neki gospod iz zunanje urada v Berlinu in zagledal, kako je stal vojskovodja Moltke pred neko knjigarstvo na Friedrichovi cesti in si mirno ogledoval knjige.

"Tukaj ste, ekselencja?" se je začudil državnik. "Vojne napovedi vendar pričakujemo vsak trenutek!"

"Da" je odgovoril Moltke mirnodušno. "Vse priprave so v polnem teku. Prepričal sem se o tem, da gre vse v redu, tako da nimam za prihodnje dni nobenega posla. Strašno se dolgočasim ..."

DO YOU WANT A BABY?

New Vitamin Combination Brings Hope to Childless Homes

Nothing equals a baby to bring complete unity and happiness into the home and the husband and wife together in a stronger bond of enduring love and mutual interest. Divorce is rare in the homes of couples that have children.

Unhappy wives, childless due to relievable functional weakness may now enjoy the desires and activity of Nature's most wonderful creation—a normal, fully-developed, vigorous woman. A sensational new vitamin treatment specifically for women may be just the thing needed by the childless wife and quickly bring the happiness of a baby in the home. It is, of course, absolutely harmless.

If you are childless due to functional weakness and lack normal vigor—if you wish to eliminate one of the great causes of unhappy marriages, by all means try Perlex for one week. To introduce this new vitamin combination to a million women quickly, the Perlex Company, 314 N. Michigan Ave. Chicago, Illinois, will send a full \$2.00 supply for only \$1.00 and a few cents postage. Send no money—just your name and address. Perlex comes in a plain wrapper—directions are very simple and no diet or exercise is required.

SLAMNIKARICE!

Potrebujemo izurjene delavke pri slamnikih. Pridite pripravljeni za delo. Abrams Bros., 65 E. Randolph St., 3rd Fl., Chicago.

HIŠA NA PRODAJ

Da se poravnava neka zapuščina, moram prodati za \$2,500 v gotovini, en blok daleč od cerkve sv. Stefana v Chicagu, dvonadstropno leseno poslopje, prevlečeno z azbestom; stanovanja po 2x6 sobe, kurjava na vročo vodo v 1. nadstr. — Za podrobnosti vprašajte S. W. Ropa, 1700 West 21st Street, Chicago. Tel. CANal 5462.

IŠČE SE

rojak Frank Malich, ki je bival ali še biva nekje v Clevelandu, država Texas. Javi naj se upravnistvu tega lista, kjer imamo pismo zanj.

NAROČITE

IN

ČITAJTE

lepi zanimivi slovenski družinski mesečnik

"NOVI SVET"

ki prinaša vsak mesec zanimivo in zbrano čtivo za ameriške Slovence.

Stane letno samo \$2.00. Za Kanado in vse ostalo inozemstvo \$3.00 letno.

Naročnino sprejemajo lokalni zastopniki, ali pa jo pošljite direktno na:

UPRAVA "NOVI SVET"

1849 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Zgodba o povišanju

Spisal Stanko Bor.

Očetu pa je plamtel zanos v očeh vedno bolj, mati se ni mogla dovolj načuditi, sestri in brati so ga gledali ko če bi prišel domov ko general... In tista Jerica, ki mu je dala ob naboru in ko je odhajal k vojakom tako lepe šopke, da so ga drugi zavidali — aj, kako jo je oblila rdečica, ko je videla zvezde in opazila, da zre vsa vas z občudovanjem in častjo za njim in se mu čudi... Vse ga časti — ali njemu je tesno pri srcu, kakor, da stoji nad njim črn oblak in mu grozi, kakor da ga tišče in pritiskajo k tlom trde in koščene roke, ali da mu reži v obraz zloben duh ali da hodi ob njem neviden duh in ga vedno zbada in opominja in mu grozi, mu je bilo.

Prebudil se je v strahu in pod vtisom tega zlega in nevidnega duha. In na vse načine se ga je skušal otresti — ali vedno bolj ga je tlačil, vedno bližje mu je bil.

V slavi in časti je doma, modruje med možmi in bivšimi vojaki, prvo besedo mu dovoljujejo, ker vsak ne pride v treh mesecih do frajtarja. Ko jim ravno pripoveduje, kako je dosegel to čast in odlikovanje, vstopi Zajčev od devete kompanije in naredi obraz, ko da bi ga hotel z enim samim pogledom zastopiti in mu izsesati kri. Zavist in neizmerno sovraštvo in zaničevanje zasije iz njegovih oči, odpre usta in začne na polno grlo pripovedovati...

Janez se se nemirno obrnil na postelji, povzdignil glavo in poslušnil, če morda kateri tovarišev čuje. Enakomerno in mirno dihanje mu je odgovorilo. Omahnil je na posteljo in začel znova premišljevali, prav od začetka premišljevali in pretehtovati razloge za in proti.

Doma je, na Štefanje sedi v vaški gostilni, poleg njega oče in potem po vrsti stari vojaki. Govor je seveda o vojaščini, o njenih težavah in nadlogah in semintja veselih trenutkih. Začne on govoriti o svojem povišanju — s spoštovanjem in občudovanjem zre vse na njegovi zvezdi — naenkrat zapeče pred gostilno glas stotnikovega konja, zvenketanje ostrog, vrata v gostilno se hrupo odprejo in na vratih se pojavi strogi stotnik. Pogleda nanj, pogleda na njegovi zvezdi — in obraz mu potemni kakor ob najhujši uri, iz oči se vsujejo žgoče strelce nanj... Stotnik zarohni, da se strese gostilna...

Janez je dvignil glavo in pogledal skozi okno, da spozna, bo li kmalu dan, jutro, tako željno pričakovano in skrbno zaželeno jutro.

Ali do jutra je bilo še daleč, jutro se je mudilo še daleč, daleč na vzhodu.

Začel je zopet premišljevali od kraja in začetka vso zadevo, natančno in v vseh podrobnostih premišljevali. In čimdalje in čimbolj je premišljeval, tembolj je grozil tisti nevidni duh in opominjal, ali i očetov ponos je ostajal v mislih in materino veselje in bratov in sester ponos in Jeričina zadrega in sovrstnikov in sploh vseh ljudi občudovanje in čast...

Zajčev ne gre domov — kako bi, le kako bi mogel zvedeti stotnik?! Ne zve! Tam pozneje po dovršeni šoli za podčastnike pa postane tako in tako frajtar. Tako se bo lepo zamešalo in zazabilo in zakrenilo, da ne bo živa duša slutila, da se je za ta dopust sam povišal za frajtarja. Frajtar postane tako in tako, toliko se bo že potrudil in učil v šoli za podčastnike — ali kaj mu je nositi zvezdi na ovratniku po Celovcu, kjer mrgoli frajtarjev — kaj frajtarjev!

Kaprovlov in vodnikov in narednikov mrgoli, da frajtar niti ne pride nikjer v poštev in prostaki niti ne smatrajo za vredno in potrebno mu salutirati! In pa častnikov je tu toliko — kaj je frajtar v Celovcu?! Nič, pod milim Bogom nič! Ali doma, doma! Več ko polkovnik ali celo general v Celovcu bi bil v domači vasi, če bi prišel z dvema zvezdama na dopust! Bogue, kako bo pozneje, ko bo v resnici pred Bogom in pred ljudmi pravi in resnični od polka imenovani cesarski in kraljevi frajtar? Morda ne bo šlo tako lahko in igrave z dopustom kakor sedaj!

Tako je mislil Janez — ali s tem ni pregnal tistega temnega in grozečega od sebe, kar le legalo nanj in ga opominjalo in mu grozilo in ga peklo kakor mora. Misli, kako bi bilo doma, če bi prišel z dvema zvezdama, so bile pa vseeno tako vabljive in zapeljive, tako mameče in tako prikupljive...

Nemirno je prebil noč, nemiren je bil, ko je prosil zjutraj pri raportu za dopust, nemiren je bil ves dan, najnemirnejši zvečer po objavljenju dnevnega povelja. Skušal se je premagati in odpoditi misli na zvezde in se živeti v dopust brez zvezd, ali preveč se je že predal mislim na zvezdi, zgrabile in držale so ga že tako trdno in odločno, da jim ni mogel pobegniti in se jim iztrgati.

In oblekel je zopet plašč in begal po celovških ulicah, begal največ okoli tiste trafike kakor včeraj in kupil slednjič — kakor prejšnji dan — tobak za dvanajst, dasi je hotel pravzaprav kupiti dve zvezdi in znak strelca. In je zopet odložil na prihodnji dan.

In noč je bila v začetku zopet nemirna, potem pa si je začel tako vneto in prepričevalno dokazovati, da je izključeno, da bi kdo zvedel, da mu zvezdi pozmeje tako in tako ne uide, da pa ne bo morda prilike, da bi ju mogel doma pokazati, tako vneto in prepričevalno si je dokazoval, da je sklenil sklep do trdnega in v tem sklepu zaspal.

Ali te sanje, te težke sanje, ki niso obele nič dobrega!

In zopet je prebil dan v nemiru in neodločnosti, sklepe je delal in jih rušil, da ni zvečer vedel, ko je oblačil plašč, pri čem je pravzaprav in če bi ali ne bi.

In zopet je taval okoli dotične trafike. Sčasoma se je pa zazdel sam sebi smešen in otročji, češ, kako sem vendar boječ in neodločen. Pogledal je naokoli, če se ne bliža kje kaka vojaška oseba, nato je stopil v trafiko.

"Imate li znak za strelce?"

"Imamo, imamo!" In trafikant je začel odpirati škatlje.

"Ni treba!" Janez je pograbil prvega, ki mu je prišel pod roko.

"Imam finejših!"

"Ni treba! — Čakajte, kaj bi še rabil?... Hm, saj sem vedel, ko sem stopil, sedaj sem pa pozabil!"

"Kapo, čako morda, lasten bajonet ali samo pas za bajonet, manšete, fine ovratnike, predpisane ovratnike in posebne, luksurijske ovratnike, potem najfinejše, napol pozlačene gube za manšete... Doma se treba vendar postaviti!"

"Zvezd nimate?"

(Dalje prih.)

VI SE UČITE ANGLEŠČINE - VAŠI OTROCI PA SLOVENSČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOV.

BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateri se sedaj prodaja po znižani ceni, samo \$2.00

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Rd.,

Chicago, Illinois

"KO SMO ŠLI V MORJE BRIDKOSTI"

je ime zanimivi knjigi, ki jo je
spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga je zanimiva. Vsebuje 207 strani in je vezana v platno. Na lepem v več barvah tiskanem zavitku je znotraj zemljevid Slovenije, kjer je zaznamovano, kje teče okupacijska črta med Italijani in Nemci. Knjiga je zgodovinske važnosti in je dosedaj najboljše delo, ki podaja sliko dejanskega položaja v domovini po napadu od strani nazijev in fašistov.

KNJIGA STANE \$2.50

Naroča se pri pisatelju:

REV. K. ZAKRAJŠEK

302 East 72nd Street, New York, N. Y.

NAJLEPŠE DARILO

in najlepši spomin za sina, moža, prijatelja ali sorodnika, ki odhaja k vojakom je lep molitvenik ali rožnivenec. Naši naročniki lahko dobijo pri nas nekaj takih praktičnih predmetov.

Ti predmeti za vojake so:

VOJAŠKI MOLITVENIK Z ROŽNIM VENCEM

v lepem ovitku, ki je trpežno narejen in se zgane skupaj, kakor denarnica, da jo vojak lahko nosi v majnem žepu vedno pri sebi. Knjičica vsebuje najpotrebnejše mašne in druge molitve. Tako ima vojak vedno pri sebi praktičen molitvenik v angleščini in vse kar mu potreba. Ta sestav stane s poštnino vred \$1.50

"My Companion"
"MOJ TOVARIŠ"

V majem usnjatem ovitku ki se zapne, kot mala denarnica, in jo ima vojak lahko vedno pri sebi vsebuje rožni venec, na strani dve svetinjske, ena Presv. Srca Jezusovega, druga Žalostna mati z mrtvim Sinom Zveličarjem. Stane samo

\$1.00

Naročilom je vedno pridjati potrebni znesek in iste naslovite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. CERMAK ROAD,

CHICAGO, ILLINOIS

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

Pisano polje

J. M. Trunk

Stalin je le osebnost, ki je prišla v Rusiji na površje. Kako je prišel Stalin na tako odlično mesto, in kako je delal na tem mestu, je njegova zadeva, kolikor to zadene moralna načela, in zadeva zgodovine, da to presodi. Neki sodijo že zdaj, da je Stalin najbolj krvavi človek, kar krvavežev zgodovina dozda pozna. Mogoče.

Mnogi gledajo zdaj na Stalina, ker gledajo na Rusijo. Nevarnost bi bila, da zatisnejo oko pri Stalinu, ako je še naprej le krvav, ker gledajo pač na Rusijo, ki je junaška, ni krvava. Ta nevarnost bi bila pri rusofilih, slavofilih.

Se druga nevarnost obstaja. Ali je Stalin še ves le komunističen? Morda. Ako uspe, bi uspel komunizem. Mnoge obaja strah, brez skrbi pa nihče ne more biti, ako pozna komunizem, in ve, kako se je komunizem udeleževal. Če bi še kje drugje po Stalinovem uspehu začela teči kri! Opašna roba.

In če bi se bil Stalin izpremenil? Stalin bi ne bil več tisti krvavi Stalin. Niti v tem slučaju Stalinov uspeh ni brez vsake nevarnosti. Stalin bi ne bil več stari komunist, ampak največ izven Rusije je vsepovsod dosti pravih komunistov, ki se niso izpremenili, in se ne mislijo izpremeniti. To so tisti komunisti, ki vidijo v komunizmu le delitev. Ne manjka glasov, ki trdijo, da se Rusi ne zmenijo za komunizem. Vsaj do delitve niso prišli. Narobe. Zda se stol ni njih, na katerem sedijo. Bi res ne bilo nobeno čudo, ako bi se vobče Rusi, povprečni Rusi, ne zmenili za nauk komunizma, ker jim ta nauk ni prinesel nobene delitve. Ampak zunaj Rusije je še dosti delivnih "komunistov, in v tem je vsa nevarnost, ako Stalin uspe, če bi se bil Stalin tudi izpremenil, in zdi se, da Rusi sami vidijo, da se je izpremenil, ker prav isti Stalin jih je rešil, ali jih bo rešil, tako izgleda danes, da niso postali nacijski heloti, navadni sužnji, in bodo ostali na svoji zemlji.

Ali se je Stalin izpremenil?

Thomas F. Woodlock ima ime med katoliškimi publicisti in je spisal knjigo "The Catholic Pattern", ki je vrlo dobro delo. Prišel je v dotiko z Rusom, ki je kot urednik in vzgojitelj preživel večji del življenja v Rusiji in je prišel tam v dotiko z vso deželo in z vsemi ruskimi sloji, je obiskal Rusijo še l. 1939. Thomas Woodlock piše v "The Wall Street Journalu" dne 28. grudnia l. l. o tem, kar mu je o Rusiji povedal ta dobro informirani Rus:

"The Communist ideology has left the great mass of the Russian people untouched. Trotsky had given it its last chance. There is no evidence that Stalin is much more interested in Communist ideology than he is in any other ideology. The Marxian 'economy' as distinct from Marxian ideology... has had a curious development in Russia. At first imposed with cynical and naked brutality costing millions of lives, it struck root and promptly developed a new 'variety' which should interest both economists and sociologists. A 'mutation' would be a better name for it than 'variety'. The result is a system which 'works' and suits the Stalin plan very well. The coming of the dreaded enemy has evoked a passionate national unity in the whole people. For the first time in Russia's history, the nation is beginning to control the State."

Nekim "proletarcem", ki vidijo v komunizmu le "delitev", bi bili vsaj tam, kjer se je toliko govorilo o "vladi proletarcev", splavali vsi upi po vodi. Ali je to odbro, ali slabo?

Ampak izven Rusije, in prav tu v Ameriki je komunistična stranka, ki se goji vse polno takih upov, in to je vsa nevarnost celo v slučaju, da se je Stalin izpremenil in se je izpremenil ruski narod, izpremenila Rusija.

ZAPONKE SV. KRISTOFERJA

Za avtomobiliste imamo v prodaji krasne zaponke sv. Kristoferja, patrona avto voznikov.

Narejene so tako, da se kar zapno ali zabodejo na blago, s katerim je znotraj opremljen ali tapiciran avtomobil. Stane vsak s poštnino po 35c

Naročila sprejema:

KNJIGARNA AMER. SLOVENEK

1849 West Cermak Road,

Chicago, Illinois

RAZPIS SLUŽBE

Razpisana je stalna služba pomožnega urednika pri listu "AMERIKANSKEMU SLOVENCU". Oseba mora biti večja slovensčina in angleščina. Na starost se ne ozira, dokler je oseba sposobna za službo. Pri glasijo se lahko tudi žene in dekleta, katere se čutijo, da bi bile sposobne za to mesto.

Prijave se bo sprejemalo do 22. februarja 1943 in je iste poslati na:

UPRAVO TISKOVNE DRUŽBE EDINOST

1849 West Cermak Rd.

Chicago, Illinois

SLOVENSTVO V AMERIKI

ne bo izginito tako hitro, če se bomo ameriški Slovenci zavedali, da imamo v svojem slovenskem tisku tisto silo, ki bo nas držala še dolgo, dolgo skupaj.

"AMERIKANSKI SLOVENEK"

je prvi slovenski list v Ameriki! Čitajmo ga, naročajmo ga in podpirajmo ga! Stane leto \$6.00; polletno \$3.00; za Chicago, Kanado in inozemstvo \$7.00 in za pol leta \$3.50. Naslov:

"AMERIKANSKI SLOVENEK",

1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.